

17 Δεκεμβρίου 1910

Οι Μπόερς και η Νοτιοαφρικανική Ένωση

Οι Μπόερς (από την ολλανδική λέξη «μπουρ» που σημαίνει «χωρικοί») άρχισαν να εγκαθίστανται στο Ακρωτήριο της Καλής Ελπίδας, γύρω στα 1650. Ήταν Ολλανδοί κυρίως αλλά και διωγμένοι από τη Γαλλία ουγενότοι (διαμαρτυρόμενοι) και Γερμανοί και Άγγλοι. Τους προέκυψαν οι Εγγλέζοι. Κατέφθασαν οργανωμένοι, με ένα χαρτί του 1814 που ανέφερε ότι οι μεγάλες δυνάμεις της Ευρώπης τους αναγνώριζαν ως κυρίαρχους της ευρύτερης περιοχής. Οι Άγγλοι υπάλληλοι της «Αποικίας του Ακρωτηρίου» πίεζαν τους Μπόερς σε τέτοιο σημείο, ώστε να τους αναγκάσουν να φύγουν. Η «μεγάλη έξοδος», όπως ονομάστηκε, ξεκίνησε στα 1836 με βορειοδυτική κατεύθυνση. Τα караβάνια με οικογένειες και κοπάδια ζώων έφτασαν κι εγκαταστάθηκαν στην πεδιάδα ανάμεσα στους ποταμούς Βάαλ και Οράγγη, στη δυτική αφρικανική παραλία. Πολεμώντας με τους Ζουλού, κάποιοι έφτασαν ως το Νατάλ. Στα 1842, ο αγγλικός στρατός βγήκε μπροστά τους. Αναγκάστηκαν να γυρίσουν στην πεδιάδα. Οι Άγγλοι τους καταδίωξαν. Οι Μπόερς πήραν τα όπλα. Δέκα χρόνια αργότερα, η Βρετανία αναγνώριζε δυο δημοκρατίες: Του Τρανσβάαλ (1852) και της Οράγγης (1854). Οι Μπόερς προσωρινά ησύχασαν.

Στα 1898, οι Άγγλοι γι' άλλη μια φορά, τους κήρυξαν τον πόλεμο. Στην αρχή, οι Μπόερς τσάκισαν τους εισβολείς. Όμως, από το 1900, οι Εγγλέζοι πήραν το πάνω χέρι. Στις 5 Ιουνίου του 1900, η Πραιτόρια, η καρδιά της δημοκρατίας του Τρανσβάαλ, έπεσε στους Άγγλους. Στις 3 Σεπτεμβρίου, το Τρανσβάαλ προσαρτήθηκε στη Βρετανία. Στις 31 Μαΐου 1900, οι Μπόερς είχαν οριστικά νικηθεί.

Στα 1907, η περιοχή της Οράγγης απέκτησε αυτονομία. Στα 1909, αυτονομία δόθηκε και στο Τρανσβάαλ. Στα 1910, Οράγγη και Τρανσβάαλ εντάχθηκαν στη Νοτιοαφρικανική Ένωση, μια ομοσπονδία των νοτιοαφρικανικών αποικιών. Ήταν 17 Δεκεμβρίου του 1910, όταν η Βουλή της Νοτιοαφρικανικής Ένωσης ξεκίνησε τις εργασίες της.

1830: Απογοητευμένος, πάμφτωχος και αποδιωγμένος πεθαίνει στα 47 του χρόνια ο Σιμόν ντε Μπολιβάρ. Έξι χώρες του χρωστούσαν την ελευθερία τους. Η μία και το όνομά της. Τα κοινοβούλια του απένειμαν τον τίτλο «Ελ Λιμπερτάτορ» (ο Ελευθερωτής). Είχε δώσει πάνω από διακόσιες μάχες. Ονειρευόταν τη δημιουργία των Ηνωμένων Πολιτειών της Νότιας Αμερικής. Είχε γεννηθεί στις 24 του Ιουλίου του 1783.

1874: Γεννιέται ο Καναδός φιλελεύθερος πολιτικός, Ουίλιαμ Λιον Μακένζι Κινγκ. Έγινε πρωθυπουργός το 1921 - 30 και 1935 - 48. Πέθανε το 1950.

1939: Αποκλεισμένο από τα αγγλικά πολεμικά, το γερμανικό θωρηκτό Φον Σπέε αυτοβυθίζεται έξω από το Ρίο ντε λα Πλάτα της Αργεντινής, περίπου στο σημείο, όπου, 25 χρόνια πριν, στα 1914, ο ναύαρχος Μαξιμιλιανός φον Σπέε βρήκε το θάνατο ακολουθώντας τη ναυαρχίδα του στο βυθό.

1940: Κατά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο, ο πρόεδρος των ΗΠΑ, Φραγκκλίνος Ρούσβελτ, ανακοινώνει τον νόμο «δανεισμού και εκμίσθωσης» όπλων και εξοπλισμού σε όσους πολεμούν εναντίον του άξονα.

1971: Τελειώνει ο πόλεμος Ινδίας - Πακιστάν για το Ανατολικό Πακιστάν (σημερινό Μπαγκλαντές), όταν στρατεύματα 90.000 Πακιστανών παραδίνονται.

1973: Στην Ιταλία, 32 άτομα σκοτώνονται στο αεροδρόμιο της Ρώμης, όταν Άραβες ένοπλοι βάζουν βόμβα σε τζετ της Παναμέρικαν και καταστρέφουν τελείως το κτίριο αναμονής επιβατών.

1990: Ο πατήρ Ζαν Μπερτράντ Αριστίντ εκλέγεται πρόεδρος της Αϊτής, στις πρώτες ελεύθερες εκλογές της χώρας.

1996: Η Γενική συνέλευση του ΟΗΕ διορίζει γενικό γραμματέα με πενταετή θητεία τον Κόφι Ανάν από την Γκάνα, στη θέση του εξαναγκασθέντος να παραιτηθεί Μπούτρος Γκάλι. Ανέλαβε καθήκοντα την 1^η Ιανουαρίου του 1997.

1996: Περουβιανοί επαναστάτες της οργάνωσης «Φωτεινό Μονοπάτι» εισβάλλουν στο σπίτι του Ιάπωνα πρεσβευτή στη Λίμα, απειλώντας να σκοτώσουν σχεδόν 490 ομήρους, αν η κυβέρνηση δεν απελευθέρωνε τους φυλακισμένους συντρόφους τους.

1996: Πεθαίνει στο Πεκίνο σε ηλικία 93 ετών ο Σαν Γιαστίνγκ, ο τελευταίος αυτοκρατορικός

ευνούχος.

1997: Ένα ουκρανικό αεροπλάνο με 70 επιβάτες και με προορισμό τη Θεσσαλονίκη χάνει τον προσανατολισμό του. Τα συντρίμμια του βρέθηκαν τρεις μέρες αργότερα κοντά στο χωριό Φωτεινά Πιερίας.

2003: Ανακοινώνονται οι ποινές των καταδικασμένων ως μελών της οργάνωσης «17 Νοέμβρη»: Αλ. Γιωτόπουλος 21 φορές ισόβια και 25 χρόνια κάθειρξη, Δ. Κουφοντίνας 13 φορές ισόβια και 25 χρόνια κάθειρξη, Χριστόδουλος Ξηρός 10 φορές ισόβια και 25 χρόνια κάθειρξη, Σάββας Ξηρός 6 φορές ισόβια και 25 χρόνια κάθειρξη, Β. Τζωρτζάτος 4 φορές ισόβια και 25 χρόνια κάθειρξη, Ηρ. Κωστάρης μια φορά ισόβια και 25 χρόνια κάθειρξη, Κ. Καρατσώλης, Βασ. Ξηρός, Πάτρ. Τσελέντης, Σ. Κονδύλης και Κ. Τέλιος, από 25 χρόνια κάθειρξη (ο τελευταίος με αναβολή), Θ. Σερίφης 17 χρόνια, Δ. Γεωργιάδης εννέα, Π. Σερίφης και Ν. Παπαναστασίου από οκτώ. Ο εισαγγελέας άσκησε έφεση κατά της αθώωσης των Γιάννη Σερίφη και Αγγελικής Σωτηροπούλου.

2004: Η Τουρκία παίρνει από την Ευρωπαϊκή Ένωση ημερομηνία έναρξης των ενταξιακών διαπραγματεύσεων, την 3^η Οκτωβρίου 2005.

2009: Φονική κατολίσθηση στην εθνική οδό στα Τέμπη, με θύμα Ιταλό μηχανικό, κόβει την Ελλάδα στα δύο. Οι ειδικοί υπολογίζουν ότι οι εργασίες αποκατάστασης απαιτούν από ένα ως τρεις μήνες.

2013: Η Γερμανία αποκτά κυβέρνηση (μεγάλου συνασπισμού), 87 ημέρες μετά τη διεξαγωγή των εκλογών (έγιναν 22.9.2013): Πρωθυπουργός η Άνγκελα Μέρκελ του χριστιανοκρατικού μπλοκ (CDU/CSU), αντιπρόεδρος και υπεργουργός Οικονομικών ο Ζίγκμαρ Γκάμπριελ, πρόεδρος του σοσιαλδημοκρατικού κόμματος (SPD).

Η 17^η Δεκεμβρίου στον πολιτισμό

17 Δεκεμβρίου 1903

Το πρώτο αεροπλάνο

Είχε κιόλας συμπληρωθεί μια δεκαετία, αφότου ο άνθρωπος μπορούσε να πετά με αερόστατα (βλ. [21.11.1783](#) και [2.3.1784](#)), όταν ο Άγγλος Τζορτζ Κέιλι βάλθηκε να βρει καλύτερες λύσεις. Στα 1804, σχεδίασε ένα ανεμόπτερο και κατάφερε να το κάνει να πετάξει. Πέρασαν 45 χρόνια, ώσπου, στα 1849, τελειοποίησε το ανεμόπτερό του και τόλμησε να πετύχει την πρώτη επανδρωμένη πτήση: Ένα δωδεκάχρονο αγόρι πέταξε μ' αυτό για λίγα

μέτρα. Είχαν μπει οι βάσεις για το αεροπλάνο.

Ο Γερμανός μηχανικός Ότο Λίλιενταλ (1848 - 1896) προχώρησε περισσότερο. Μελέτησε θέματα αεροδυναμικής, έγραψε το περισπούδαστο για την εποχή του έργο «Η πτήση των πουλιών ως βάση της αεροπορικής τέχνης» κι από το 1891 άρχισε να κατασκευάζει ανεμόπτερα. Πετούσε ο ίδιος μ' αυτά, παίρνοντας φόρα με τρέξιμο σε κατηφορίες. Το ρεκόρ του ήταν 247 μέτρα και λίγα εκατοστά. Έως τα 1896, είχε εκτελέσει πάνω από 2.000 πτήσεις με ανεμόπτερα, όταν σκέφτηκε να τους βάλει κινητήρα. Δεν πρόλαβε. Στις 9 του Αυγούστου του 1896, μια ριπή του ανέμου σήκωσε το ανεμόπτερό του και το τσάκισε στη γη. Ο Λίλιενταλ σκοτώθηκε, έχοντας προχωρήσει αρκετά τις γνώσεις του ανθρώπου σε θέματα αεροδυναμικής.

Ο αρχιτέκτονας φυσικομαθηματικός Σάμιουελ Πιερποντ Λάνγκλεϊ (1834 - 1906) ξεκίνησε τις έρευνές του στην αεροδυναμική από το σημείο που τις έφτασε ο Λίλιενταλ. Έφτιαξε ένα αεροπλάνο με μηχανή, μια ειδική εξέδρα εκτόξευσης κι έναν καταπέλτη. Θα το οδηγούσε ο ίδιος. Το πείραμα εκτελέστηκε στις 7 Οκτωβρίου του 1903. Η εκτόξευση ήταν αποτυχημένη. Το αεροπλάνο του Λάνγκλεϊ, ο «αεροδρόμος», όπως το είχε βαφτίσει, έπεσε σ' ένα ποτάμι. Το ανέσυρε, το επισκεύασε και ξαναδοκίμασε δυο μήνες αργότερα. Απέτυχε γι' άλλη μια φορά. Είχε έρθει η σειρά των αδερφών Ράιτ να δοκιμάσουν.

Ο Ουίλμπουρθ (1867 - 1912) και ο Όρβιλ (1871 - 1948) Ράιτ κατασκεύαζαν ποδήλατα στην πολιτεία Οχάιο των ΗΠΑ. Από το 1899, άρχισαν ν' ασχολούνται με την αεροδυναμική και, στα 1900, γνώρισαν έναν πολύτιμο συνεργάτη: Τον πολιτικό μηχανικό Οκτάβιο Σανιούτ, που είχε τελειοποιήσει το ανεμοπλάνο του Λίλιενταλ. Τον Οκτώβριο της χρονιάς αυτής, άρχισαν επιτυχημένες πτήσεις με ανεμόπτερα. Τις συνέχισαν τα επόμενα δυο χρόνια, οπότε αποφάσισαν να κατασκευάσουν το πρώτο αεροπλάνο με κινητήρα. Τον έφτιαξαν μόνοι τους. Απέδιδε 13 ίππους μεταδίδοντας την κίνηση σε δυο έλικες. Ο Ουίλμπουρθ δοκίμασε πρώτος, στις 14 Δεκεμβρίου του 1903. Η απογείωση ήταν απογοητευτική και το αεροπλάνο έπεσε στην άμμο του Κιλ Ντέβιλ Χιλ.

Το διόρθωσαν, βρήκαν τι έφταιγε, το θεράπευσαν και, τρεις μέρες αργότερα, ήταν έτοιμοι για νέα προσπάθεια. Στις 17 Δεκεμβρίου του 1903, ο Όρβιλ έβαλε μπρος τον κινητήρα. Το αεροπλάνο απογειώθηκε, υψώθηκε στα 36,5 μέτρα, ανέπτυξε ταχύτητα 48 χμ. την ώρα και προσγειώθηκε έπειτα από δώδεκα δευτερόλεπτα. Είχε πετάξει με δικά του μέσα. Ο Όρβιλ Ράιτ ήταν ο πρώτος αεροπόρος. Ο αδερφός του, που δοκίμασε αμέσως μετά, ήταν ο δεύτερος. Ο Όρβιλ ξαναπέταξε. Κι ο Ουίλμπουρθ έκανε την τέταρτη πτήση, την ίδια μέρα. Νέο ρεκόρ: Ολόκληρα 56 δευτερόλεπτα στον αέρα. Ετοιμάζονταν για μια πέμπτη πτήση όταν φύσηξε δυνατός αέρας, πήρε το αεροπλάνο και το σήκωσε, γκρεμίζοντάς το πιο κάτω.

Όμως, η εποποιία του είχε αρχίσει.

1538: Αφορίζεται από τον πάπα Παύλο Γ', ο βασιλιάς Ερρίκος Η', επειδή αυτοαναγορεύτηκε αρχηγός της Αγγλικανικής εκκλησίας.

1900: Γεννιέται η Κατίνα Παξινού, «ιερό τέρας» του ελληνικού θεάτρου (Όσκαρ β' γυναικείου ρόλου, 1944 στην ταινία «Για ποιον χτυπά η καμπάνα»). Πέθανε στις 23 Φεβρουαρίου 1973.

1957: Οι ΗΠΑ δοκιμάζουν στο ακρωτήριο Κανάβεραλ τον πρώτο διηπειρωτικό βαλλιστικό πύραυλο «Ατλας».

1986: Στο νοσοκομείο Πάπγουερθ του Κέμπροτζ, στην Αγγλία, γίνεται στην κα Νταβίνα Τόμσον η πρώτη ταυτόχρονη μεταμόσχευση καρδιάς, πνεύμονα και συκωτιού.